

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม

ของสตรีอายุ 35 –60 ปี ในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จิตสุมา ปุ่นอุดม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มีนาคม 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

แนวทางการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม

ของสตรีอายุ 35 –60 ปี ในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena

จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

จิตสุมา ปุ่นอุดม

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มีนาคม 2555

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

DEVELOPMENT GUIDELINES FOR KNOWLEDGE AND BEHAVIORS IN PREVENTION
OF BREAST CANCER IN WOMEN DURING THE AGES OF 35- 60 YEARS OLD AT CHAO
SADET SUB-DISTRICT, SENA DISTRICT IN PHRANAKHON SI AYUTTHAYA

JITSUMA POONUDOM

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement for the
Master of Arts Program in Development Strategy
Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University

March 2012

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

ชื่อเรื่องการค้นคว้าอิสระ   แนวทางการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม
ของสตรีอายุ 35 - 60 ปี ในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดย   จิตสุมา ปุ่นอุดม

สาขา   ยุทธศาสตร์การพัฒนา

อาจารย์ที่ปรึกษา   รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ

.....ประธานกรรมการ
(ดร.เกษม บำรุงเวช)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส)

.....กรรมการ
(นายแพทย์สุรชัย โชคครรชิตชัย)

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา อนุมัติให้นับการค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขายุทธศาสตร์การพัฒนา

.....อธิการบดี
(ดร.บูรพาทิศ พลอยสุวรรณ)

มีนาคม พ.ศ. 2555

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

จิตสุมา ปุ่นอุดม. (2555). แนวทางการพัฒนาความรู้และพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม

ของสตรีอายุ 35 - 60 ปี ในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.

การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม. (ยุทธศาสตร์การพัฒนา). พระนครศรีอยุธยา : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา. อาจารย์ที่ปรึกษา :

รองศาสตราจารย์ ดร. ศิริณา จิตต์จรัส.

บทคัดย่อ

การวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ในการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของสตรีอายุ 35 – 60 ปี ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา 2) เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของสตรีอายุ 35 – 60 ปี ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการปฏิบัติงานส่งเสริมสุขภาพและป้องกันโรคมะเร็งเต้านมให้แก่สตรีอายุ 35-60 ปี ในตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสiena จังหวัดพระนครศรีอยุธยา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย สตรีอายุ 35-60 ปีในตำบลเจ้าเสด็จ จำนวน 106 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามความรู้และพฤติกรรมและนำมาจัดทำเป็นแผนกลยุทธ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ(Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Division)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านม มีระดับความรู้อยู่ในระดับปานกลาง มากที่สุดร้อยละ 48.0 รองลงมา ผู้ตอบมีความรู้เรื่องโรคมะเร็งอยู่ในระดับปานกลาง

2. พฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมของประชาชน มีระดับพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. แนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันมะเร็งเต้านม ได้จัดทำแผนกลยุทธ์การสร้างและจัดการความรู้เพื่อหาแนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ในการป้องกันมะเร็งเต้านม ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ คือ 1) การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานให้กับชุมชน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการพัฒนากระบวนการให้ความรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม 2) พัฒนาชุมชนและเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาองค์ความรู้ให้มีความสมบูรณ์พร้อมสำหรับการพัฒนาตามพันธกิจ และ 3) การสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบพหุภาคีในการเผยแพร่และถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องมะเร็งเต้านมอย่างมีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Jitsuma Poonudom. (2012). **Development Guidelines for Knowledge and Behaviors in**

Prevention of Breast Cancer in Women during the ages of 35 – 60 Years Old at

Chao Sadet Sub-district, Sena District in Phranakhon Si Ayutthaya. An Independent

Study for Master of Arts (Development Strategy). Phranakhon Si Ayutthaya:

Phranakhon Si Ayutthaya Rajabhat University. Advisor: Associate Professor

Dr. Sirina Jitjarat.

ABSTRACT

This research aimed to: 1) study the levels of knowledge in preventing breast cancer of the women during the ages of 35-60 years old. 2) investigate the levels of behaviors in preventing breast cancer; and 3) seek the development guidelines in working for health promotion and prevention of breast cancer for the women. The samples were 106 women during the ages of 35-60 year old at Chao Sadet Sub-district, Sena District in Phranakhon Si Ayutthaya. The instruments were a questionnaire, the behaviors observed, and brought to create strategic plans. The statistical analysis was performed in terms of frequency, percentage, mean, and Standard Deviation.

The results revealed as follows:

1. Moderate levels of the women's knowledge revealed as a whole on breast cancer with 48%, and respectively with moderate levels of knowledge in cancer in general.
2. Moderate levels of the women's prevention of breast cancer also revealed as a whole.
3. Regarding guidelines of development in giving knowledge and changing behaviors for preventing breast cancer, 3 strategies were proposed for strategic plans and knowledge management: 1) Creating background knowledge for the community in order to use the background knowledge to prevent of breast cancer, 2) Developing the community and enhancing potentiality in knowledge development completely according to the mission, and 3) Building a network of collaboration with multi-associate members and transmitting the knowledge about breast cancer efficiently.

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเล่มนี้สำเร็จลงได้ ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจากท่านจาก ดร.เกษม บำรุงเวช ประธานกรรมการสอบการค้นคว้าอิสระ รองศาสตราจารย์ ดร.ศิริณา จิตต์จรัส อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ และท่านนายแพทย์สุรชัย โชคครรชิตชัย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิในการสอบการค้นคว้าอิสระ ที่ให้คำปรึกษาแนะนำ และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณท่าน สาธารณสุขอำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยาที่อนุญาตให้ผู้วิจัยได้ศึกษา ตลอดจนคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบความถูกต้อง ของเครื่องมือการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะ ในการหารูปแบบที่เหมาะสมสำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จนสำเร็จด้วยดี

จิตสุมา ปุ่นอุดม

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	จ
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ	๗
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความรู้และพฤติกรรม	8
ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับ โรคมะเร็งเต้านม.....	14
นโยบายและกลยุทธ์ปัจจุบันของประเทศเกี่ยวกับการป้องกันมะเร็งเต้านม	23
แนวคิดเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนา.....	30
แนวทางการพัฒนา	46
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	51
ขั้นตอนดำเนินการวิจัย.....	51
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	52

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
3 (ต่อ) การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	54
การวิเคราะห์ข้อมูล	54
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	55
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของสตรี 35- 60 ปี ในเขตตำบล เจ้าเสด็จ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	55
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความรู้เรื่องโรคมะเร็งเต้านมของกลุ่มตัวอย่าง (หรือสตรี 35 - 60 ปี) ในเขตตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา	59
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านมสตรี 35 - 60 ปี ในเขตตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	62
ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนา กระบวนการให้ความรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การป้องกันโรคมะเร็งเต้านมสตรี 35- 60 ปี ในเขตตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	64
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล	75
ข้อเสนอแนะ.....	78
บรรณานุกรม	79
ภาคผนวก.....	83
ภาคผนวก ก ราชานามผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ข หนังสือขอความอนุเคราะห์ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหาและความเหมาะสมของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	86

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก (ต่อ)	
ภาคผนวก ค หนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย...	91
ภาคผนวก ง แบบสอบถามในการวิจัย.....	92
ประวัติย่อผู้วิจัย	99

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญญัตินำ

ตาราง		หน้า
1	กรอบแนวคิด พร้อม 7 ลำดับขั้นของการวางแผนกลยุทธ์การคิดเชิงกลยุทธ์ การวางแผนระยะยาว.....	42
2	แสดงจำนวนและร้อยละ ของสตรี 35- 60 ปีในเขต ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	56
3	แสดงค่าคะแนนความรู้เกี่ยวกับโรคมะเร็งเต้านมและค่าร้อยละของระดับความรู้ เรื่องโรคมะเร็งเต้านมของกลุ่มตัวอย่าง ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามรายชื่อ	59
4	แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระดับของพฤติกรรมการป้องกัน โรคมะเร็งเต้านมของกลุ่มตัวอย่าง ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามรายชื่อ	62
5	แสดงเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้และปรับเปลี่ยน พฤติกรรมการป้องกัน โรคมะเร็งเต้านมในประชาชนชุมชน ตำบลเจ้าเสด็จ อำเภอเสนา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา.....	66
6	กลยุทธ์ที่ 1.1 การสร้างองค์ความรู้พื้นฐานเรื่องโรคมะเร็งเต้านมให้กับชุมชน เพื่อใช้ เป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการพัฒนากระบวนการให้ความรู้ และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการป้องกันโรคมะเร็งเต้านม	70
7	กลยุทธ์ที่ 1.2 พัฒนาชุมชน และเพิ่มศักยภาพ ในการจัดการองค์ความรู้ให้มี ความสมบูรณ์พร้อมสำหรับการพัฒนาตามพันธกิจ	71
8	กลยุทธ์ที่ 1.3 การสร้างเครือข่าย ความร่วมมือแบบพหุภาคี ในการเผยแพร่ และถ่ายทอดองค์ความรู้ เรื่องโรคมะเร็งเต้านม ที่มีประสิทธิภาพ	72

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบความคิดในการวิจัย.....	5
2 ยี่นหน้ากระดาษ	19
3 นอนราบ	19
4 ขณะอาบน้ำ	20
5 แสดงวิธีการคลำเต้านม 3 แบบ.....	20
6 การบริหารจัดการ และการวางแผนกลยุทธ์.....	35
7 แผนภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างกลยุทธ์และการนำไปปฏิบัติได้.....	45
8 สรุปแผนกลยุทธ์ แนวทางการพัฒนากระบวนการให้ความรู้และปรับเปลี่ยน พฤติกรรมป้องกันการโรคมะเร็งเต้านม.....	75